

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 31/25

U Luxembourggu 11. ožujka 2025.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika u predmetu C-448/23 | Komisija/Poljska (Nadzor sudske prakse Suda *ultra vires* – Nadređenost prava Unije)

Vladavina prava: nezavisni odvjetnik D. Spielmann smatra da je tužba Europske komisije u vezi s poljskim Ustavnim sudom osnovana

Budući da predstavlja do sada nezabilježenu pobunu, stajalište koje je taj sud zauzeo u presudama od 14. srpnja i 7. listopada 2021. ozbiljno ugrožava nadređenost, autonomiju i djelotvornost prava Unije

Poljski Ustavni sud donio je 14. srpnja i 7. listopada 2021. dvije presude kojima se osporava usklađenost prava Unije i presuda Suda s Ustavom te države članice.

Svojom presudom od 14. srpnja 2021. taj je sud utvrdio da su privremene mjere koje je Sud odredio¹ u vezi s ustrojem pravosuđa protivne načelu dodjeljivanja nadležnosti i poljskom ustavnom identitetu. S obzirom na taj navodni sukob pravnih pravila, potvrdio je nadređenost Ustava kao vrhovnog izvora prava u Poljskoj. Zaključio je da je, s obzirom na to da je Sud Poljskoj donošenjem navedenih privremenih mjera nametnuo obveze *ultra vires*, članak 4. stavak 3. drugi podstavak UEU-a u vezi s člankom 279. UFEU-a protivan Ustavu te države članice.

Presudom od 7. listopada 2021. taj je sud određene odredbe prava Unije², kako se tumače u sudskoj praksi Suda, a kojima se, među ostalim, nacionalnim sudovima dopušta nadzor zakonitosti postupaka imenovanja sudaca, proglasio neustavnima. To bi u praksi značilo nalaganje poljskim sudovima da ne primjenjuju pravo Unije i da ne poštuju obveze koje proizlaze iz nadređenosti tog prava.

Komisija je 15. veljače 2023.³ Sudu podnijela tužbu zbog povrede obveze protiv Poljske, ističući tri prigovora.

Kao prvo, prema Komisijinu mišljenju, dvije navedene presude dovode u pitanje djelotvornu sudsku zaštitu u područjima obuhvaćenima pravom Unije. Kao drugo, njima se ugrožavaju načela nadređenosti, autonomije, djelotvornosti i ujednačene primjene prava Unije, kao i obvezujuća priroda presuda Suda. Kao treće, Komisija upozorava na nepravilnosti u imenovanju triju sudaca⁴, kao i predsjednice poljskog Ustavnog suda⁵, zbog čega on više ne ispunjava zahtjeve zakonom prethodno ustanovljenog neovisnog i nepristranog suda u smislu prava Unije.

Svojim današnjim mišljenjem **nezavisni odvjetnik Dean Spielmann predlaže Sudu da utvrdi da Poljska nije ispunila obveze koje ima na temelju prava Unije.**

Prema njegovu mišljenju, **sporne presude bitno odstupaju od sudske prakse Suda u pogledu jamčenja djelotvorne sudske zaštite**⁶. Njima se, posebice, odbijaju izuzeti iz primjene nacionalne odredbe, uključujući one ustavnog ranga, koje su protivne pravu Unije. Njima se također odbija sudski nadzor imenovanja sudaca, iako je on ključan za jamčenje neovisnosti i nepristranosti sudova, kako se zahtijeva pravom Unije.

Nema sumnje da je poljski Ustavni sud tim presudama **otvoreno napao temeljna načela pravnog poretka Unije i autoritet presuda Suda**. Njihova se povreda ni u kojem slučaju ne može opravdati odredbama nacionalnog prava, uključujući one ustavne prirode. Isto tako, pozivanje na ustavni identitet države članice ne može dovesti u pitanje temeljna načela prava Unije.

Naime, s jedne strane, iz sustavnog tumačenja i sustavne primjene odredbe koja se odnosi na nacionalni identitet, kako je predviđena člankom 4. stavkom 2. UEU-a, nipošto ne proizlazi da je Sud smatra čimbenikom koji može ograničiti nepovredivo načelo nadređenosti. S druge strane, ne može se smatrati da je članak 4. stavak 2. UEU-a u suprotnosti s člankom 2. UEU-a i temeljnim vrijednostima koje su u njemu sadržane. U tom pogledu, nezavisni odvjetnik naglašava da je **u svakom slučaju na Sudu da konačno odluči o sukobu između prava Unije i ustavnog identiteta države članice.**

Što se tiče sastava poljskog Ustavnog suda, nezavisni odvjetnik D. Spielmann podsjeća na to da je to pitanje obuhvaćeno temeljnim zahtjevom zakonom prethodno ustanovljenog neovisnog i nepristranog suda. Naime, imenovanje članova suda mora se provesti na način da se otkloni svaka legitimna sumnja u pogledu nemogućnosti utjecaja vanjskih čimbenika na to tijelo i njegove neutralnosti u odnosu na međusobno suprotstavljene interese. Taj se zahtjev primjenjuje i na predmetni sud, s obzirom na to da može odlučivati o pitanjima koja se odnose na primjenu i tumačenje prava Unije.

Na temelju činjenica koje je iznijela Komisija⁷, i koje je priznala poljska vlada⁸, **nezavisni odvjetnik smatra da je imenovanje troje sudaca poljskog Ustavnog suda u prosincu 2015., kao i njegove predsjednice u prosincu 2016., obilježeno nizom nepravilnosti koje se mogu kvalificirati kao očite i ozbiljne.** Stoga se poljski Ustavni sud ne može smatrati zakonom ustanovljenim, neovisnim i nepristranim sudom u smislu prava Unije.

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća je nezavisnih odvjetnika predložiti Sudu u punoj neovisnosti pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Tužbu zbog povrede obveze protiv države članice koja nije ispunila obveze koje proizlaze iz prava Unije mogu podnijeti Komisija ili druga država članica. Ako Sud utvrdi postojanje povrede, dotična država članica mora postupiti u skladu s presudom u najkraćem roku. Ako Komisija smatra da država članica nije postupila u skladu s presudom, može podnijeti novu tužbu kojom će zahtijevati novčane sankcije. Međutim, u slučaju kad država nije Komisiji priopćila mjere kojima provodi direktivu, Sud može, na Komisijin prijedlog, naložiti sankcije već u postupku koji dovodi do prve presude.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293.

Snimke s čitanja mišljenja dostupne su na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

¹ Rješenjem Suda od 8. travnja 2020., Komisija/Poljska (Sustav stegovnih mjera za suce), [C-791/19 R](#) (vidjeti priopćenje za medije br. [47/20](#)) Poljska je obvezana suspendirati, s trenutačnim učinkom, primjenu nacionalnih odredbi o nadležnostima stegovnog vijeća Vrhovnog suda. Tom se mjerom nastojao zajamčiti puni učinak prava Unije i očuvati neovisnost poljskih sudova, s obzirom na to da je doveden u pitanje položaj stegovnog vijeća kao suda nadležnog za odlučivanje u stegovnim predmetima u vezi sa sucima Vrhovnog suda i sucima redovnih sudova.

² Posebice članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEZ-a.

³ Vidjeti Komisijino [priopćenje za medije](#).

⁴ U prosincu 2015. osmi saziv donjeg doma parlamenta izabrao je tri osobe da zamijene suce čiji su mandati istekli, iako je sedmi saziv već u listopadu 2015. izabrao druga tri suca za ta ista radna mjesta. Poljski Ustavni sud u svojim je presudama od 3. i 9. prosinca 2015. odlučio da je izbor triju sudaca koji je proveo osmi saziv protivan Ustavu. Međutim, tri osobe izabrane u prosincu 2015. položile su prisegu pred predsjednikom Poljske te im je odobreno da zasjedaju, dok suci izabrani u listopadu 2015. nisu mogli preuzeti svoje dužnosti.

⁵ Na općoj skupštini koja je sazvana kako bi imenovala kandidate za to mjesto nisu sudjelovali svi suci Ustavnog suda (jedan je bio odsutan). Od četrnaestero prisutnih sudaca, osmero ih je odbilo sudjelovati u glasovanju i zahtijevalo je odgodu kako bi se omogućila prisutnost petnaestog suca. Kandidatkinja za mjesto predsjednice, koju je kasnije imenovao predsjednik Poljske, izabrana je s pet glasova, od kojih su tri pripadala sucima čije se imenovanje već osporavalo.

⁶ Presude Suda od 2. ožujka 2021., AB i dr. (Imenovanje sudaca Vrhovnog suda – Pravno sredstvo), [C-824/18](#) (vidjeti priopćenje za medije br. [31/21](#)) i od 6. listopada 2021., W. Ž. (Vijeće za izvanrednu kontrolu i javne poslove pri Vrhovnom sudu – Imenovanje), [C-487/19](#) (vidjeti priopćenje za medije br. [173/21](#)).

⁷ Vidjeti bilješke 4. i 5.

⁸ Tijekom postupka Poljska je najprije osporavala Komisijino stajalište. Međutim, u siječnju 2024. ta je država članica u potpunosti priznala povrede koje joj se stavljaju na teret.